

**Fogd Olof Burmans handlinger om
Lappmarken
1598.**

Kilde: Danica, rull FR 1186.

Jandéyur bilangan Agung Jandéyur
Agung Jandéyur 1. Dedyen van 18 Jij
Amo: 40j

Handlinger belagdene Laplandh Inlefwerde
udhi Canseliæt i Stockholm den 18 Julii
Anno .98

Om Liden vändnings Om alen fiend vdi Norge
Os om vden Lagerstätt vdi bündel med Laxfiske
i Samma Eff aff Laxer os Sjöfinner

Om Alen fiend vdi Om Marsing hertig Lax älf, Gullten
Eff Laxer vdi inuost vdi fienden, Os Laxer vdi väst
i Väst, Os är ifrå ängviken op till Rjyngid ferd sex
miler. Vdi i samma Rjyngid är ett märktigt stött faall
så att vder den ingen Lax komma op för. Gaffna i
fonden tänd vdi Laxer som vdi i Rotulän os Laxväst
bündel vnder Rjyngid. Os tre miler vder vden för
Ligger Om ferd dattal yatskosh, som Gaffna vder
fjälk vdi emillen Laxerna vdi för: Laxfisker, Os
Sjöfinner vdi Alen fiend. Men i vder vden vdi
vdi Laxer som vdi i affjör vder vden som vdi i Rotulän
vdi os Laxväst att bündel vnder Rjyngid. Gaffna för
vder vden vdi Dampf hertig för någon tänd ferd la.
tänd Laxer yatskosh bündel samma Laxfisker sig till gen
de, Os Gaffna vdi är ligen vder vden i Stada ätta.
tyo Laxer både Laxer os Sjöfinner till gen. Gaffna
för vden vdi Dampf hertig för bündel både Laxer
os Sjöfinner, att bündel vder någon Lax, för ifrå
fielstis komma med sitt öölyning till ständ. Om
Laxfisker tänd begynner Laxerna vder vden till bündel igen
os vder vden vder, Gaffna os att om 5: vder vden
tänd, os något vder för att, är vden bündel tänd att bündel

Een lithen underuisningh om Alten fiord udi Norige,
Och om then Lägenhett ther brukes med Laxefiske
i Samma Elff aff Lapper och Siöfinner.

I Alten fiord ähr Een Mächtigh härligh Laxälff, huilcken Eelff ligger mith innerst udi fierden, och Löper utt rätt i Wester, Och är ifrå åmynnet op till Kyngis fors sex milor. Der i samme Kynges är ett mächtig stortt faall så att ther kann ingen Lax komma op före. Haffua i fordom tiid the Lappar som boo i Kotukim och Laapierff brukatt under Kyngis. Och tre milor ther uttan före ligger Een fors kallas Patekosk, som haffuer rätte fiskieråå emillom Lapparne udi förne. Lapbyer, Och Siöfinnerne udi Alten fierd. Men nu tilstädie icke the Lappar som boo i Affiowahra them som boo i Kotukäni och Lappiärff att bruke under Kyngis. Haffue för then schuld the Danske Fougter för någon tiid sedan latid begge parterna bruke samma Laxfiskerii sigh till gode, doch haffua the årligen uttgiffuit i Stadga åtte-tiio Laxar både Lappar och Siöfinner tilhopa. Haffua förthenschuld the Danskes fougter förbudt både Lappar och siöfinner, att bruke effter någon Lax, för ähn the sielffue komma medh sitt Ölprång tilstädes. Om Laarsmäszo tiid begynner Laxen wecka tillbaka igen och eliest warder Suart, Saye och att om S. Iohannes tiid, och någott ther för ått, är then bädsta tiid att bru-

de, sta' ist' oben Strongolig' fribndit os vord' löff' straff
 tilgörende att fykla. Os d'ingjöra löf' Laxper att en
 sto finger bruka vör offian löf' os vorden Skjald os vör
 vil yata d'lyk. Vörk' vör geoma giffin' Gäst till Sör'
 rigid' Læns. 40. Laxar i Stadsja om bant' Ronglög
 Matt' vör oben till Höger. Vörku löf' alison löf'
 liggis löf' Stäbige Skjald' hamner.

Gern' alison Öff'
 löff' sin lögmals.

Skall os os vöriligit vör, att d'lu Öffian lögmald
 in emott' Kring' vdi' att træk' bunt' Röturians'. Os faller
 fytt' till Söringe' sty' löf' Laxlöder, os vöruder löf' i
 Öfve om löfing' Röturians' löf' os löf' under i alison.
 Öden andra Öff' lögmald' ya löf' löf' vdi' att træk'
 bunt' Skiggabians', os löf' vörudalad löf' till löfing'
 Os vöruder löf' löfing' om löf' löf', d'alled' Rörörans'
 Os löf' löf' om löfing' Röturians' löf'. os löf' i alison
 Öden tidis' löff' faller löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf'
 Löf' löf', vöruden löf' löf' löf' löf' löf'. Löf' löf'
 Löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf'
 Löf' löf', os löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf'
 os löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf'
 löf' löf' löf' os löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf'
 löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf'

Löf' löf' löf'

Vdi' löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf'
 Löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf'
 Löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf'
 Löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf'

Löf' löf' löf'
 1.

Vdi' löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf'
 Löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf'
 Löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf' löf'

ka, thå ähr then Strengeligen Förbiudit och wiid Liffz Straff tillgörende att fiskia. Och kunngiöra förne. Lapper att om the finge bruka ther offuan före och under Kyngis och utt till pata Koski, wele och gerna giffue hitt till Sue-rigis Crono 40. Laxar i Stadga om hans Konglige Matt. them ther till föyer. Uthan före Althen fierd Ligge thuå Ståtlige Skips hamner.

Huru alten Eelff
haffr sin begynnelse

Skall och witterligit wera, att Altt Elffuen begynnes in emott Norige udi ett träsk heett Kölmeiaur. Och faller hiit till Sverige trii store dagzleder, och under sigh i Öster omkringh Kotukäin Lapby och sed ender i Althen. Then andre Elff begynnes på fiellett udi ett träsk heett Riggasiaur, och Löper Sammeledes hiitt till Sverige Och wender sig kringh om Store fiell, kalles Käroware Och så sådan omkringh Kotukäni Lapby, och sedan i Alten. Then tridie älfv faller utaff någre träsk huilke begynnes Tre milor, norden före Sundewahra lapby. Thz första Tresk heetter, Lodasaur och så paliaur, och så geno Kå-diiaur, och så geno Tuelieiaur, och så geno ringasiaur och så geno Suddulopel och så geno ett tresk hett Suddulopell och så geno Soppettiaur neder i Alten.

Porsangers Eelff

Udi Porsangers fierd der Ligger Een Elff icke så namp kunnigh som althen Elff, Löper utaff Ett träsk heett Lemmitresk ifrå Affyowara Lapby ähr icke mere ähn Een daghzleedh.

LaxFierd Elffuen
1.

Udi Laxfierden ligger någre Laxälffuer, Then första hetter Timbor wiick Eelff, ther ytterst i åmynnett Ligger Een hälla, ther går Laxen icke Lenger opføre.

2. Så är det en så den lag älfv Dallet Lille yonfångad Elff,
 Äfve så är os märklig Skönnas Lag, om det hade varit till gavn
3. Det vett Äfve Ändis en Lag fiond bestom Elff är os tagg
 os gänlig Lag, om det varit till gade gavn. Os vordet
 Dampke fängtes taga Samma Elff vnder Kong Måns
 Ditt sigel till Jannusföret Mån för till det os
 giätt. p
4. Det vett Lommans fiond Elff, är os tagg alle Sköft
 Lag, en os det märklig Sköft bestom, så att man får
 Janga Rodekin' alle Vård. p
5. Det vett en Wägnäs Elff, så står som den andra, är
 i bender En Landtma bestomt för man med os Lille
 gavn som Jaffins med fiska. p
6. Det så den Elff giond Dampke fiond Elff, är os vdi bender
 ingon för sig är biffen miff gavn eller rätt, för det
 den ligan vido står vrid biffstranden, är os giond
 Os i fiond os är en fiond, som Lagan vdi den giond
 fiond p
7. Äfve Elff en den märklig står Elff, är os Lommans
 är os Darsfiond' vldoga med Äfve Elffion, är os vdi
 bender vdi viond os Äfve Lagger med viond fiond os
 så ingon Lagger vldoff Darsfiond. p
8. Full fiond Elff är os vdi bender ingon, för sig är biff
 Dings gavn p
9. Lång fiond Elff den märklig står Elff, os står det
 vdi det i det ett fall, os i Äfve Elffion en så märklig
 biond att det är omfödeligt opvorda, för det Jaffins
 ingon viond fiond att göra biond vldoff biffion p
 fiond Jaffins för man den Landtma för viond biond p

2. Så ähr ther än då Een Lax älf Kallas Lille Porsangers elff, Ther få the och mächtig Skiönn Lax, om the hade ther till garn.
3. Der nest Then Tridie är Laxfiordbotten Elff ther tagz och härligh Lax, om the ther till hade garn. Och wele the danske Fougter taga Samma elff under Kong Mattz Egitt fiske till Danmarchs ähr men här till ähr thz opgiett.
4. Der nest är Lemmare fierd Eelff, ther tagz alle Störst Lax, är och ther mechtigh Slätt botten, så att mann fåår draga Kolcken allt wäll.
5. Der nest är Weynäs Elff, så Stoor som then andra, ther i bruker Een Lenzmann benempt Per mann med thz Lille garnn han haffuer emed farha.
6. Och så Enen Elff heett Torske fierd Elff, ther udi brukar ingen för tii the haffua intz garn eller nätt, ther ähr Een lithen Siöö Strax widh haffstranden, ther går Laxen Op i siöön och ther är en fors, som Laxen icke kan gå op före.
7. Theno Eelff är Een mächtig Stoor Eelff, ther kommer then Karasiocki tilhopa med Theno Eelffuen, ther udi bruka Udziocki och Theno Lapper med Siöfinerne och så någre Lappar, utaff Enareträsk.
8. Jull Fierd Eelff ther udi bruker ingen, för ty the haffr inthz garn.
9. Lång Fierd Eelff Een mächtig Stoor eelff, och stoor Lax udi ther i ähr ett fall, och thesze elffuer äre så många biurhuus att thz är omöyeligitt opreckna, ty thee haffuer ingen någott förstånd att göra huus effter bäffuer thetta haffuer Per Mann Een Lenzmann för migh berättz.

Item Enn Christoffe om röm Offen Elmierky som
 ja är kallat på fink, Men på Kungle kallat som
 Jacobb Off, Somme Off är pålagom En Måla Väst
 Öfver ifr Väringrudbyn viss emillen Västförm ers litar
 ängor, Der i samma Off bruka är Nordermån som be-
 der är på fink Väst, Men Giesförmåra vil Vä-
 ängor bruka för fink offer by är fiska och vil
 ängs (Barn).p.

- Item Een Berättelse om then Elffuen Kemi iocki som
10. ähr kallatt på finsk, Män på Norska kallas honn Jakobs Elff. Samma Elff ähr belägen Een Mila wägh Öster ifrå Wårångers byn mith emillan Wazönn och Warånger, der i samma Elff bruka the Nordmän som boendes äre på förne. Waszö, Men Siöfinnerna udi Wårånger brucka ther intz effter thz haffua ther till intz Garnn.